

ΜΑΝΩΛΗΣ ΜΠΑΜΠΟΥΣΗΣ ^{Φωτογραφικά Έργα}
1973-2003

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

ΕΜΣΤ

Το Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης βρίσκεται στο παλιό εργοστάσιο του ΦΙΕ. Η συλλογή του περιλαμβάνει έργα σύγχρονης τέχνης, δηλαδή έργα που δημιουργήθηκαν τα τελευταία χρόνια.

Λίγα λόγια για τη φωτογραφία

Μια παλιά παροιμία λέει: "Μια εικόνα αξίζει όσο χίλιες λέξεις" και δεν έχει άδικο.

Η φωτογραφία είναι η πρώτη εφεύρεση του ανθρώπου που καταφέρνει να σταματήσει το χρόνο και να μας δείξει την πραγματικότητα όπως ακριβώς είναι, κάνοντας την παροιμία επίκαιρη μέχρι τις μέρες μας.

Φωτογραφία ονομάζουμε τη μόνιμη αποτύπωση μιας εικόνας σε επιφάνεια. Εφευρέτης της φωτογραφίας ήταν ο Γάλλος N. Niepce (Νηπς), ο οποίος, το 1827, τράβηξε την πρώτη φωτογραφία χρησιμοποιώντας μια πλάκα από υλικό ευαίσθητο στο φως, όπου αποτύπωσε τις στέγες των σπιτιών που έβλεπε από το παράθυρο του εργαστηρίου του. Οι πρώτες φωτογραφίες χρειάζονταν πολύ χρόνο για να τυπωθούν. Οι φωτογράφοι, κλεισμένοι στα εργαστήριά τους και μέσα στο σκοτάδι του θαλάμου εμφάνισης των φιλμ, προσπαθούσαν να αποτυπώσουν τα θέματά τους με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

Από τότε μέχρι σήμερα τα πράγματα έχουν αλλάξει πολύ! Κάθε χρόνο κυκλοφορούν καινούργια μοντέλα φωτογραφικών μηχανών, πολύπλοκοι φακοί, νέα φιλμ με πολλές δυνατότητες. Πολλές από αυτές τις μηχανές είναι σήμερα ψηφιακές, που σημαίνει ότι μπορεί κανείς να δει τις φωτογραφίες που βγάζει κατευθείαν στην οθόνη ενός υπολογιστή, χωρίς να χρειάζονται ώρες για την εμφάνιση του φιλμ και την εκτύπωση των φωτογραφιών στο εργαστήριο. Επίσης οι εξελίξεις στην τεχνολογία των φακών δίνουν στους φωτογράφους τη δυνατότητα να καταγράψουν λεπτομέρειες, μακρινά αντικείμενα, τοπία και να παρουσιάζουν έτσι μια διαφορετική όψη της πραγματικότητας.

Η φωτογραφία με τις δυνατότητες αυτές εξελίχθηκε γρήγορα σε τέχνη και ο φωτογράφος εκφράζει την καλλιτεχνική του άποψη χρησιμοποιώντας τις γνώσεις και τις ευαισθησίες του απέναντι σε θέματα που τον απασχολούν και που παρουσιάζει με το προσωπικό του βλέμμα.

Οι κάρτες που κρατάς θα σε βοηθήσουν να γνωρίσεις καλύτερα το έργο του φωτογράφου Μανώλη Μπαμπούση και να ακολουθήσεις την πορεία του από το 1973 μέχρι σήμερα. Στο τέλος υπάρχει μια κενή κάρτα, στην οποία μπορείς να ζωγραφίσεις, να γράψεις για κάτι που σε εντυπωσίασε στην έκθεση ή και να κολλήσεις μια αγαπημένη σου φωτογραφία και να γίνεις εσύ ο ίδιος φωτογράφος καλλιτέχνης! Μην ξεχάσεις να δικαιολογήσεις την επιλογή σου και να παρουσιάσεις τη δουλειά σου στους υπόλοιπους συμμαθητές σου. Καλή επιτυχία!

Ο Μανώλης Μπαμπούσης γεννήθηκε στην Αθήνα το 1950. Σπούδασε αρχιτεκτονική στη Φλωρεντία και ασχολήθηκε επαγγελματικά με την αρχιτεκτονική και τη διαφήμιση. Με τη φωτογραφία άρχισε να ασχολείται το 1973 και μέχρι σήμερα έχει παρουσιάσει τη δουλειά του σε πολλές εκθέσεις και μουσεία στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Ζει και εργάζεται στην Αθήνα.

1552

Χωρίς τίτλο, 2000

Έγχρωμη φωτογραφία lambda, επικόλληση σε kappa-fix, 126 x 151 εκ., έκδοση: 1/3
Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης

Ο Μανώλης Μπαμπούσης σε πολλές φωτογραφίες του πειραματίζεται με την κλίμακα των θεμάτων που φωτογραφίζει.

Αυτό σημαίνει ότι, τοποθετώντας τη μηχανή με συγκεκριμένο τρόπο και χρησιμοποιώντας τους κατάλληλους φακούς, τα κάνει να φαίνονται μεγαλύτερα ή μικρότερα απ' ό,τι είναι.

Με την τεχνική αυτή δίνει μια διαφορετική διάσταση σε καθημερινά αντικείμενα και εικόνες και πετυχαίνει να δείξει λεπτομέρειες που δεν θα ήταν ορατές αν το αντικείμενο ήταν φωτογραφημένο στην πραγματική του διάσταση.

Παρατήρησε ότι στη φωτογραφία δεν υπάρχει βάθος όπως στις προηγούμενες. Είναι σαν να βλέπουμε έναν πίνακα και όχι ένα τρισδιάστατο αντικείμενο.

Προσπάθησε να περιγράψεις τη φωτογραφία με λεπτομέρεια.

Τι αντικείμενο είναι αυτό; Μπορείς να μαντέψεις από τι υλικό είναι φτιαγμένο;

Ποια υλικά υπάρχουν πάνω στην επιφάνεια που βλέπεις; Πιστεύεις ότι αυτό που βλέπεις είναι το πραγματικό του μέγεθος ή μήπως ο Μπαμπούσης έχει αλλάξει την κλίμακά του; είναι άραγε μικρότερο ή μεγαλύτερο;

Μπορείς να φανταστείς τι θα υπάρχει δίπλα, μέσα, πάνω ή κάτω από αυτό το αντικείμενο; Τι θα μπορούσε να περιέχει και πού θα μπορούσαμε να το συναντήσουμε;

Χωρίς τίτλο, 2001

Έγχρωμη φωτογραφία lambda επικόλληση σε αλουμίνιο, 125 x 125 εκ., έκδοση: 1/3
Συλλογή του καλλιτέχνη

Ο Μανώλης Μπαμπούσης στις αρχές του 2000 φωτογραφίζει θυρίδες και υπόγεια τραπεζών. Φανερώνεται το ενδιαφέρον του για την αντίθεση ανάμεσα στο ορατό και το αόρατο, δηλαδή ανάμεσα σ' αυτό που μπορεί να δει κανείς και σ' αυτό που πρέπει να μαντέψει ότι υπάρχει. Είναι μια περίοδος κατά την οποία εμπνέεται από όλο το οικονομικό-τραπεζικό σύστημα, από τον κόσμο των μηχανών και της τεχνολογίας αλλά και από τη σχέση των ανθρώπων με το χρήμα και τη διαφύλαξη των προσωπικών τους αντικειμένων.

Η φωτογραφία μάς μεταφέρει στο υπόγειο κάποιας τράπεζας στην οποία υπάρχουν θυρίδες. Το βλέμμα μας ακολουθεί το διάδρομο που σχηματίζεται ανάμεσα στις θυρίδες. Μπροστά από τις θυρίδες βρίσκονται ένα στρογγυλό τραπέζι και μερικές καρέκλες.

Στις θυρίδες πολλοί άνθρωποι φυλάσσουν πολύτιμα προσωπικά τους αντικείμενα. Κάθε θυρίδα έχει έναν μοναδικό αριθμό και ανοίγει με συγκεκριμένο κωδικό, μόνο από τον κάτοχό της, και εκείνος μόνο μπορεί να αφαιρέσει ή να προσθέσει πράγματα στο περιεχόμενό της.

Παρατήρησε καλά τη φωτογραφία. Τι εντύπωση σου προκαλεί;

Σχολίασε την ομοιομορφία των θυρίδων, την παράταξή τους στη σειρά, τον τοίχο που μοιάζουν να σχηματίζουν, ο οποίος όμως μέσα του κλείνει πολύτιμα αντικείμενα.

Μάντεψε τους ήχους που θα ακούγονται σ' έναν τέτοιο χώρο.

Πιστεύεις ότι θα είναι ένας χώρος πολύβουος ή σιωπηλός; Γιατί;

Γιατί νομίζεις ότι ο Μπαμπούσης διάλεξε να δώσει έμφαση στο στρογγυλό τραπέζι; Σημαίνει άραγε κάτι ιδιαίτερο για το νόημα της φωτογραφίας;

Με ποια φωτογραφία θα μπορούσες να συνδέσεις αυτή που βλέπεις και για ποιο λόγο;

Χωρίς τίτλο, 2002

Ασπρόμαυρη φωτογραφία lambda, επικόλληση σε αλουμίνιο, 125 x 125 εκ., έκδοση: 1/3
Συλλογή του καλλιτέχνη

Από τα μέσα της δεκαετίας του 1980 και μετά, ο Μπαμπούσης φωτογραφίζει άδειους χώρους δημόσιων υπηρεσιών.

Στις φωτογραφίες αυτές παρουσιάζει κυρίως γραφεία υπαλλήλων ή αρχεία των Υπηρεσιών με στόχο να δείξει αντίθετες έννοιες, όπως η τάξη και το χάος. Μια δημόσια υπηρεσία που φωτογραφίζει είναι η Πολεοδομία. Η Υπηρεσία αυτή είναι υπεύθυνη για να εκδίδει άδειες οικοδόμησης νέων κτιρίων, να ελέγχει αν αυτά γίνονται με τις σωστές προδιαγραφές και γενικά να φροντίζει οτιδήποτε έχει σχέση με τα κτίρια των πόλεων από τη δημιουργία τους μέχρι την κατεδάφισή τους.

Παρατήρησε καλά τη φωτογραφία. Αυτό που κυριαρχεί είναι τα μεταλλικά ράφια που δημιουργούν ένα διάδρομο ανάμεσά τους. Σ' αυτό το διάδρομο ταξιδεύει το βλέμμα μας μέχρι να συναντήσει τον τοίχο που κόβει τη διέξοδο προς έναν άλλο χώρο. Πώς είναι τοποθετημένοι οι φάκελοι στα ράφια; Σκέψου ότι βρίσκεσαι στο αρχείο της Πολεοδομίας και αυτοί οι φάκελοι περιέχουν σχέδια κτιρίων, οικοδομικές άδειες, μελέτες στις οποίες μπορεί κανείς να ανατρέξει όταν χρειάζεται πληροφορίες. Θα μπορούσε εύκολα κανείς να βρει σ' αυτό το αρχείο ό,τι ψάχνει;

Πιστεύεις ότι αυτός ο χώρος χρησιμοποιείται καθημερινά από τους υπαλλήλους; Ας μην ξεχνάμε ότι ο Μπαμπούσης είναι και ο ίδιος αρχιτέκτονας, και τέτοιες εικόνες τού είναι πολύ γνωστές. Θυμήσου το κτίριο Φιξ. Αυτό, όπως και κάθε κτίριο στην Αθήνα, θα έχει το δικό του φάκελο στο αρχείο της Πολεοδομίας. Ίσως φανεί παράξενο, αλλά αυτές οι δύο φωτογραφίες έχουν κοινά στοιχεία. Μπορείς να τα βρεις; Σκέψου πού ταξιδεύει το βλέμμα σου κοιτώντας τες, σκέψου την τάξη ή το χάος που παρουσιάζουν, τις ιστορίες του παρελθόντος και του μέλλοντος που αφηγούνται.

Χωρίς τίτλο, 2003

Αργυροτυπία, επικόλληση σε αλουμίνιο, 125 x 125 εκ., έκδοση: 1/3
Συλλογή του καλλιτέχνη

Από το 1995 και μετά ο Μπαμπούσης εμπνέεται από γειτονιές και κτίρια της Αθήνας. Αυτό που τον ενδιαφέρει περισσότερο είναι τα τοπία που έχουν φθαρεί από το χρόνο ή που ακόμα δεν έχουν διαμορφωθεί οριστικά. Με το βλέμμα του φωτογράφου αλλά και του αρχιτέκτονα, παρουσιάζει χαρακτηριστικά σημεία της πόλης μας μ' έναν δικό του τρόπο.

Μια φωτογραφία που δείχνει αυτό ακριβώς το ενδιαφέρον του Μπαμπούση είναι αυτή στην οποία απεικονίζεται το παλιό εργοστάσιο ΦΙΞ, στο οποίο σήμερα στεγάζεται το Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης. Η λήψη έγινε από τη νησίδα μεταξύ των οδών Καλλιρρόης και Συγγρού, όταν άρχισαν τα έργα της εταιρίας Αττικό Μετρό για την κατασκευή χώρου στάθμευσης ακριβώς δίπλα στο Μουσείο.

Παρατήρησε το κτίριο. Μοιάζει σαν να έχει κοπεί στα δύο. Δύο μεγάλα λευκά πανιά σκεπάζουν ένα μέρος του, ενώ το υπόλοιπο παραμένει ακάλυπτο. Είναι ο χώρος που έχει υποστεί φθορά. Παράλληλα, ο κενός χώρος που τώρα αρχίζει να ανασκάπτεται είναι κάτι που ενδιαφέρει τον Μπαμπούση, γιατί είναι χώρος που δεν έχει ακόμα διαμορφωθεί. Παρατήρησε τα ανοίγματα στους τοίχους. Μοιάζουν με πόρτες που μας καλούν να εξερευνήσουμε την ιστορία του παλιού εργοστασίου. Τώρα κοίταξε τη διαφημιστική πινακίδα στην ταράτσα του. Μοιάζει με οθόνη όπου προβάλλονται οι εξελίξεις της εποχής μας. Τι θέλει να μας πει η φωτογραφία για το παρελθόν και το μέλλον της πόλης μας; Κοιτάζοντας τη φωτογραφία, αυτό που ξεχωρίζει είναι το κτίριο. Προσπάθησε να συγκρίνεις το μέγεθός του με τα άλλα στοιχεία της φωτογραφίας. Θυμήσου ότι ο Μπαμπούσης πολύ συχνά αλλάζει την κλίμακα στα αντικείμενα ή τα τοπία. Γιατί διαλέγει να το κάνει και εδώ; Τι σε εντυπωσιάζει περισσότερο στη φωτογραφία και γιατί; Θυμήσου το πλοίο τη νύχτα. Μπορείς να βρεις ομοιότητες και διαφορές;

Χωρίς τίτλο, 2000

Έγχρωμη φωτογραφία lambda, επικόλληση σε αλουμίνιο, 125 x 125 εκ., έκδοση: 1/3

Συλλογή του καλλιτέχνη

Ο Μανώλης Μπαμπούσης έχει φωτογραφίσει πολλά νυχτερινά θέματα. Σε πολλές από αυτές τις φωτογραφίες παίζει με το σκοτάδι της νύχτας και με το τεχνητό φως και δημιουργεί ατμόσφαιρα μυστηρίου. Η φαντασία μας αφήνεται ελεύθερη να ανακαλύψει το θέμα της φωτογραφίας, καθώς δεν είναι πάντα εύκολο να αναγνωρίσει κανείς με την πρώτη ματιά τι είναι αυτό που βλέπει.

Παρατήρησε προσεκτικά τη φωτογραφία. Καταλαβαίνεις με την πρώτη ματιά τι δείχνει ή πρέπει να κοιτάξεις προσεκτικότερα; Παρατήρησε και σ' αυτή τη φωτογραφία, όπως και στην προηγούμενη, το φως. Αυτή τη φορά είναι τεχνητό. Πώς μεταμορφώνει το χώρο και το θέμα που παρουσιάζεται;

Τι εντύπωση δημιουργεί η λάμψη του που πέφτει πάνω στο χώμα;

Τι θα άλλαζε στη φωτογραφία αν είχε τραβηχτεί την ημέρα και όχι τη νύχτα; Ποιο ρόλο παίζει για την ατμόσφαιρα της φωτογραφίας το γεγονός ότι δεν υπάρχουν άνθρωποι σ' αυτή;

Volterra, 1973

Έγχρωμη φωτογραφία lambda, επικόλληση σε kappa-fix, 126 x 175 εκ., έκδοση: 2/3
Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης

Το 1973 ο Μανώλης Μπαμπούσης βρίσκεται στην Ιταλία, και συγκεκριμένα στις πόλεις Βολτέρρα και Ίμολα. Στις πόλεις αυτές υπάρχουν ψυχιατρεία από τα οποία ο Μπαμπούσης εμπνέεται για να δημιουργήσει μερικές από τις πρώτες και σημαντικότερες σειρές φωτογραφιών του. Είναι η εποχή που φωτογραφίζει άδειους χώρους, χωρίς ανθρώπινη παρουσία, ενώ σημαντικό ρόλο για την ατμόσφαιρα που εκείνος θέλει να μεταφέρει παίζει το φως.

Στην έγχρωμη αυτή φωτογραφία βλέπουμε ένα χώρο στον οποίο υπάρχουν δύο σειρές από κρεβάτια αντικριστά το ένα στο άλλο. Το φως του ήλιου μπαίνει πιο έντονο από τα παράθυρα που βρίσκονται στην αριστερή πλευρά και λούζει όλο το δωμάτιο. Είναι ένα από τα δωμάτια που φιλοξενεί ανθρώπους που νοσηλεύονται στο ψυχιατρείο - τη στιγμή της φωτογράφισης όμως είναι άδειο.

Παρατήρησε τη συμμετρία στην τοποθέτηση των κρεβατιών.

Ο διάδρομος που δημιουργείται ανάμεσά τους τι αίσθηση σου προκαλεί;

Περιέγραψε τα χρώματα που βλέπεις. Είναι χαρούμενα, μουντά, ζωντανά;

Ποιο χρώμα κυριαρχεί;

Παρατήρησε το φως του ήλιου. Τα κρεβάτια που βρίσκονται πιο κοντά στα αριστερά παράθυρα φαίνονται σαν να εξαφανίζονται μέσα στη λάμψη του.

Τι θα μπορούσε να σημαίνει αυτή η δύναμη του φωτός για τον Μπαμπούση αλλά και για τον ίδιο το χώρο του ψυχιατρείου; Σ' αυτή τη φωτογραφία ο Μπαμπούσης δημιουργεί ατμόσφαιρα ονείρου. Μοιάζει σαν ο ίδιος να ονειρεύεται ότι είναι εκεί. Συμφωνείς ή διαφωνείς;

Αιτιολόγησε την άποψή σου.

Δυτική Μακεδονία, 1981

Έγχρωμη φωτογραφία, επικόλληση σε αλουμίνιο, 125 x 83 εκ., έκδοση: 1/3
Συλλογή του καλλιτέχνη

Ένα αγαπημένο θέμα του Μπαμπούση από το 1980 και μετά είναι οι εσωτερικοί χώροι σπιτιών από όλη την Ελλάδα και ιδιαίτερα τα υπνοδωμάτια, που επιλέγει να τα φωτογραφίσει με έγχρωμο φιλμ.

Με αυτές τις φωτογραφίες παρουσιάζει προσωπικές στιγμές της καθημερινής ζωής των οικογενειών που κατοικούν σ' αυτά τα σπίτια. Τα υπνοδωμάτια δεν παρουσιάζονται ποτέ ολόκληρα, αλλά ο φακός του Μπαμπούση εστιάζει στο κεφαλάρι του κρεβατιού και στα αντικείμενα που υπάρχουν κρεμασμένα πάνω από αυτό.

Τα αντικείμενα αυτά είναι συνήθως τοποθετημένα ψηλά, με απόλυτη τάξη και συμμετρία, ενώ ο φωτογράφος δίνει σημασία στη λεπτομέρεια.

Στη φωτογραφία που βλέπεις, ποια αντικείμενα έχει τοποθετήσει πάνω από το κρεβάτι η οικογένεια; Γιατί είναι τοποθετημένα ψηλά; Ποιοι μπορεί να είναι αυτοί που απεικονίζονται; Ο ίδιος ο Μπαμπούσης λέει ότι αυτά τα αντικείμενα είναι για την οικογένεια προσωπικό αρχείο. Είναι πολύτιμα οικογενειακά αντικείμενα όπως αυτά που φυλάσσονται στις θυρίδες μιας τράπεζας. Συμφωνείς;

Οι φωτογραφίες αυτές μιλάνε για προσωπικές στιγμές των ανθρώπων χωρίς αυτοί να παρουσιάζονται.

Παίζει αυτό ρόλο στην ατμόσφαιρα που θέλει να δημιουργήσει ο Μπαμπούσης; Στο δικό σου υπνοδωμάτιο υπάρχουν αντικείμενα που θεωρείς σημαντικά; Πού τα έχεις τοποθετήσει και γιατί; Υπάρχουν φωτογραφίες των αγαπημένων σου προσώπων;

Μπούστο, Παρίσι, 1998

Έγχρωμη φωτογραφία επικόλληση σε αλουμίνιο, 150 x 103 εκ., έκδοση: 1/3

Συλλογή του καλλιτέχνη

Στα τέλη της δεκαετίας του 1990 ο Μανώλης Μπαμπούσης, επηρεασμένος από την κυριαρχία των μηχανών στη ζωή του ανθρώπου, φωτογραφίζει αυτόματα μηχανήματα τραπεζικών συναλλαγών, τα γνωστά ΑΤΜ.

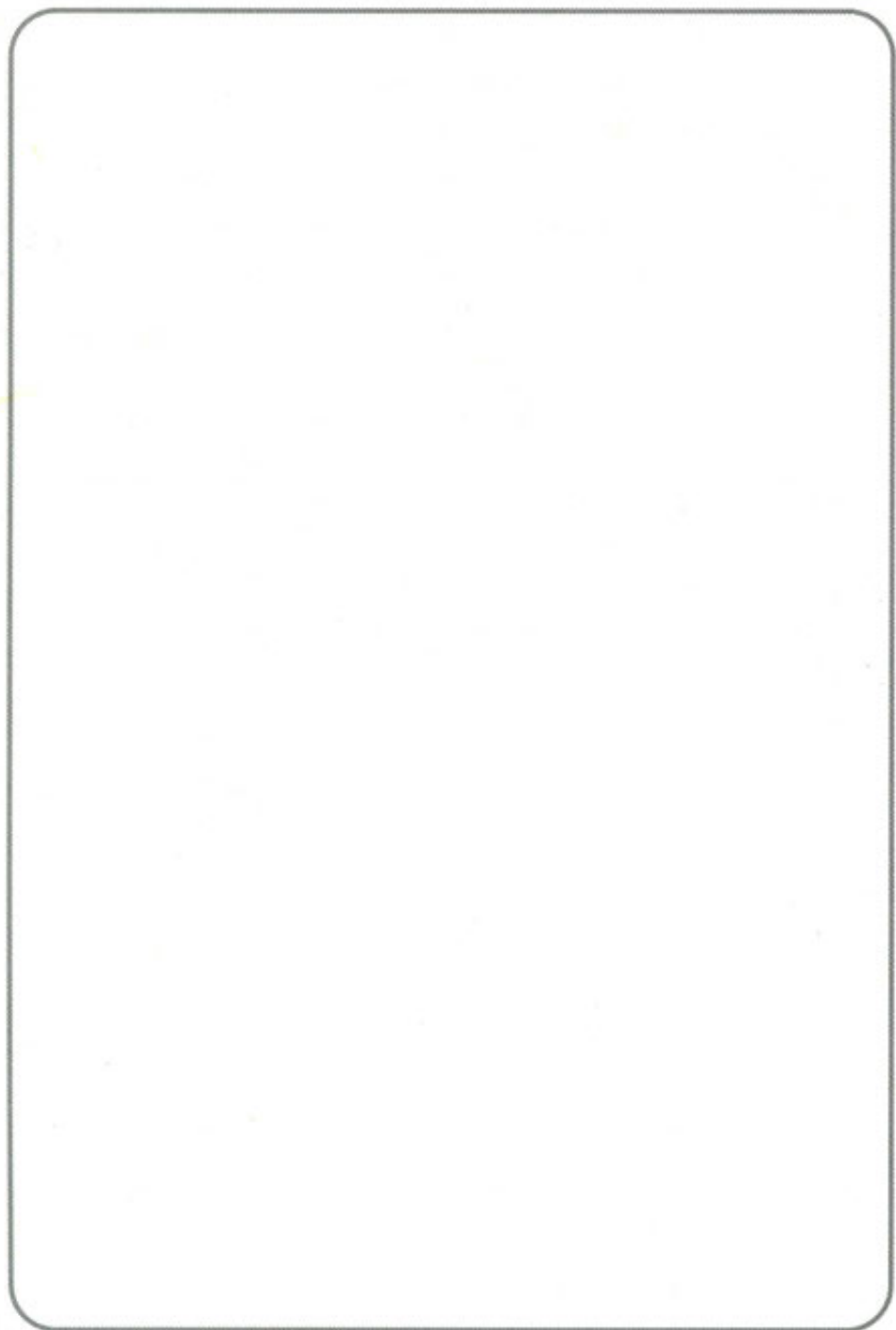
Τα μηχανήματα αυτά λειτουργούν με κωδικούς, περιέχουν αριθμούς και προγράμματα, δεδομένα και πληροφορίες για τον κάθε κάτοχο της ειδικής τραπεζικής κάρτας που χρησιμοποιεί το μηχάνημα.

Ο Μπαμπούσης προσπαθεί μ' αυτόν τον τρόπο να προβληματίσει τον θεατή για τη σχέση του ανθρώπου με τις μηχανές και για το πώς οι περισσότερες καθημερινές μας πράξεις καταγράφονται μέσα από κάμερες, οθόνες και κλειστά κυκλώματα.

Οι φωτογραφίες αυτές έχουν πολλά κοινά χαρακτηριστικά: όλα τα μηχανήματα είναι φωτογραφημένα με τον ίδιο τρόπο, είναι σε φυσικό μέγεθος και ο θεατής δεν μπορεί να δει τίποτα άλλο εκτός από αυτά.

Η φωτογραφία που βλέπεις είναι τραβηγμένη στο Παρίσι. Προσπάθησε να περιγράψεις τι βλέπεις. Παρατήρησε τα χρώματα, την οθόνη, την υποδοχή για τις κάρτες και την απόδειξη της συναλλαγής, τις οδηγίες που δίνει το μηχάνημα στον χρήστη. Ο Μπαμπούσης για να βγάλει τη φωτογραφία τοποθέτησε τη φωτογραφική μηχανή μετωπικά, σε απόσταση, το δικό του μαύρο μηχανικό κουτί απέναντι στο άλλο έγχρωμο μηχανικό κουτί, δηλαδή στο ΑΤΜ.

Από ποια στοιχεία το καταλαβαίνουμε αυτό; Τι πιστεύεις ότι θέλει να δηλώσει ο Μπαμπούσης τοποθετώντας το φακό απέναντι στην κάμερα του μηχανήματος;

Στην κάρτα αυτή μπορείς να κολλήσεις την αγαπημένη σου φωτογραφία και να της δώσεις έναν τίτλο. Μπορείς επίσης να την περιγράψεις ώστε οι συμμαθητές και οι φίλοι σου να μάθουν περισσότερα γι' αυτή.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΕΘΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΕΜΣΤ

Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα για το Δημοτικό Σχολείο

Το έντυπο αυτό έγινε με αφορμή την έκθεση
Μανώλης Μπαμπούσης: Φωτογραφικά έργα 1973-2003
που παρουσιάστηκε στο Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης
το Μάρτιο του 2003.

Οργάνωση Εκπαιδευτικού Προγράμματος:
Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης
Επιμέλεια-Υλοποίηση: Μαρίνα Παπασωτηρίου
Σχεδιασμός εντύπου: Γιώργος Τζιλιάνας
Εκτύπωση: Βιβλιοσυνεργατική ΑΕΓΠΕΕ

ΕΜΣΤ 2003
Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης
Λεωφ. Καλλιρρόης & Φραντζή (πρώην εργοστάσιο ΦΙΕ)
Τηλ. 210 / 9242111-2, Φαξ 210 / 9245200
e-mail: education@emst.culture.gr

ISBN 960-87329-8-0
Τιμή: 3 €